

فرهنگ واژه های قرآن کریم

به زبان انگلیسی

شهره شاهسوند

از ویژگیهای انکار ناپذیر قرآن و پیام آسمانی پیامبر خاتم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جهان شمولی، فراگیری و حضور و حیات دایمی آن در میان نسلهای جاری و عصرهای متوالی است.

این نکته از صریح آیات وحی و وضوح سیره پیامبر صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مشهود است، بی آن که نیازی به تفسیر و تأویل و توجیه باشد، چنانکه مخاطب قرآن نه قومی خاص و نه قبیله‌ای مخصوص و نه نژادی ویژه‌اند، بلکه روی سخن قرآن در عنوانی عام و بی مرز زمان و مکان، توده‌های مردمند.

« يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمْ بُرْهَانٌ مِّن رَّبِّكُمْ » (نساء / ۱۷۴)

هان ای مردمان! برهانی عظیم و ژرف از پرورگارتان به سوی شما آمد.

« هَذَا بَيَانٌ لِّلنَّاسِ ... » (آل عمران / ۱۳۸)

این [قرآن] بیانی بزرگ و ارجمند برای تمامی مردم است.

« هَذَا بَصَائِرٌ لِّلنَّاسِ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ لِّقَوْمٍ يُوقِنُونَ » (جاثیه / ۲۰)

این [آیات وحی] بینشهای گرانبگی است، برای تمامی مردم و برای آن گروه که ایمان آوردند، هدایت و رحمت است.

و سر انجام روشنتر و گویاتر از همه آیات فوق، این آیه است که می‌فرماید:

« وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا كَافَّةً لِّلنَّاسِ بَشِيرًا وَنَذِيرًا وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ » (سبأ / ۲۸)

[ای پیامبر] نفرستادیم تو را مگر برای تمامی مردم، به عنوان بشارت دهنده و انذار کننده، ولی بیشتر مردمان آگاه نیستند.

جمله آغازین و جمله پایانی این آخرین آیه که یاد آور شدیم، دو پیام و بیان تأمل برانگیز دارد.

۱. رسالت پیامبر خاتم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ باید بر تمامی انسانها بدون استثنا پرتو افکن باشد.

۲. جهل و نا آگاهی بر بیشتر مردم سایه افکنده و این نا آگاهی مانع بهره‌وری آنان از رسالت جهانی پیامبر اسلام است.

در این میان، آنان که پشتوانه تعهد و مسؤولیت را بر دوش جان دارند و خط رسالت نبی اکرم ﷺ را تداوم دهنده‌اند، با این هشدار قرآن در می‌یابند که یکی از وظایف عمده آنان، زدودن ناآگاهیها و بی‌خبریها و کج‌فهمیها از ذهن توده‌ها نسبت به پیام وحی است.

تلاش در تبیین مفاهیم وحی از زوایای مختلف در زبان عربی و پارسی به گونه‌ای گسترده صورت گرفته است و هم اکنون نیز ادامه دارد، ولی این تلاش در سایر لغتها و زبانها برای فهم صحیح قرآن، کمتر به کار بسته شده است، در حالی که همه ملتها با هر زبان و نژادی که باشند، سهمی یکسان در بایسته‌های شتاخت پیام الهی دارند.

بر این اساس، واحد تحقیقات و پژوهشهای دفتر تبلیغات اسلامی خراسان - بخش فرهنگ و معارف قرآن مشهد - تلاش در جهت تبیین مفاهیم واژگان قرآن - به زبان انگلیسی - را در برنامه‌های تحقیقاتی خویش قرار داد و نیروهای کار آمد را تدارک دید و شیوه‌های ثمر بخش را به بررسی نشست.

نخست تلاش شد فعالیت‌های مشابه در مراکز تحقیقات قرآنی ملاحظه شود تا دوباره کاری صورت نگیرد. پس از کسب اطمینان از نبودن چنین طرحی - با ویژگیهای مورد نظر - در برنامه‌های تحقیقاتی سایر مراکز، کار پژوهش آغاز گردید که بخشی از اهداف و روشهای آن به وسیله خانم شاهشوندی - استاد زبان انگلیسی در دانشکده ادبیات مشهد و مجری طرح یاد شده - به رشته تحریر در آمده است. بدان امید که خداوند کاستیهایمان را با کمال وصف ناپذیر خود جبران کند و این گامها را در جهت گسترش فهم قرآن در پهنه گیتی قرار دهد و ما را در زمره حاملان قرآن محسوب دارد.

پژوهشهای قرآنی

زبان شناسی، علمی است که زبان یا سیستم برقراری ارتباط بین انسانها را مطالعه می‌کند. اهمیت روز افزون این علم در علوم و فنون مربوط با زبان، لزوم آشنایی با آن را دو چندان می‌نماید. از جمله فنون مرتبط با زبان شناسی، ترجمه است و مترجم آن جا که دخیل در بررسی متن زبان مبدأ و برگردان آن به زبان مقصد است، از این قاعده مستثنا نیست. اهمیت آگاهی او از این علم و تئوریهای ترجمه که مبتنی بر زبان شناسی است، امری نیست که بتوان از آن چشم پوشی کرد. مترجم به مدد یافته‌های زبان شناسی، می‌تواند ملاک‌هایی را برای خود تعیین نموده و از ظوابطی پیروی کند تا محصول تلاش او به گونه‌ای منسجم، در اختیار خوانندگان قرار گیرد. بدین ترتیب، از ارائه اثر خویش، تنها بر اساس ذوق و سلیقه خود داری کرده و رنگ و صبغه علمی بر اثر خویش می‌زند.

پیشرفت علوم زبان شناسی و ترجمه شناسی در غرب، مباحث علمی بسیاری را در ترجمه متون مذهبی، مخصوصاً انجیل، مطرح ساخته است، به گونه‌ای که مباحث مطروحه سطوح مختلف زبان: واژگان، ارتباط دستوری، اجزاء ساختارها، معنا و پیام را در بر می‌گیرد و اهمیت توجه به آنها در انتقال معنا و پیام از زبانی به زبان دیگر را روشن می‌سازد. مجلات و فصلنامه‌هایی نیز بدین امر اختصاص یافته و شیوه‌ها و دشواریهای موجود در برگرداندن انجیل مورد مذاقه و بررسی قرار می‌گیرد. متأسفانه نوپایی این علوم در کشورهای

اسلامی و عدم توجه کافی به جنبه‌های کاربردی یافته‌های آنها موجب گردیده تا مباحث مطروحه در زبان شناسی و ترجمه شناسی، عملاً محلی از اعراب در ترجمه قرآن نداشته باشد. بررسی اجمالی آثار ترجمه شده قرآن بوضوح، اشکالهای عمده‌ای را آشکار می‌سازد که ناشی از عدم دقت علمی در بررسی واژه‌ها و آیات قرآنی در سطوح مختلف ترجمه است.

چنین نقصانی در برگردان قرآن مجید به زبانهای دیگر، که از لحاظ فرهنگی سنخیتی با اسلام و قرآن ندارند، مشکلات بیشتری را در سر راه درک قرآن به همراه می‌آورد، زیرا مخاطبان فعلی قرآن کریم در اقصی نقاط عالم، فاقد اطلاعات پیش زمینه‌ای و فرا زبانی هستند که مسلمانان صدر اسلام و اعراب دوران جاهلیت از آن برخوردار بوده‌اند. در عصر جاهلیت، فرهنگ غالب، بت پرستی و شرک بوده که در اساس با فرهنگ وحدانیت و یگانه پرستی اسلام مغایرت دارد. اسلام با ظهور خود بسیاری از آداب و سنن و مفاهیم آن دوران را مردود شناخته و آنها را رد نمود، اما برخی از آنها با تغییر و تطبیق بر فرهنگ اسلام پذیرفت. برای مثال می‌توان از واژه‌های: جاهلیت، مروت، موت، تسلیم، تضرع، معروف و حیات نام برد. عدم اطلاع از شرایط تاریخی و جغرافیایی فرهنگی اعراب قبل و بعد از اسلام، موجب خواهد شد تا فضای حاکم بر محیط، بخوبی ادراک نشود و در ترجمه منتقل نگردد.

البته توجه به این نکته ضروری است که ترجمه قرآن، تنها با تکیه بر علم زبان شناسی و آگاهی از نظریات ترجمه عملاً ممکن نیست و مترجمان آن باید اطلاعات و آگاهی وسیعی در زبان عربی، تفسیر، معارف قرآنی، تاریخ اسلام و سایر ادیان و همچنین زبان مقصد و ویژگیهای آن داشته باشند، تا بتوانند به این امر خطیر دست یازند. از آن جا که علوم این روزها تخصصی شده یک مترجم، بتنهایی قادر نیست برگردان قابل قبولی از قرآن کریم ارائه دهد و به گروههایی از محققان و مفسران نیاز است تا با تلاشی مستمر و طولانی جنبه‌های مختلف قرآن را بررسی کرده، به نکات و ظرایف آن دست یابند و در ترجمه آن را انتقال دهند.

از دیگر مسائل تأسف آور در زمینه ترجمه قرآن، برگردان آن به دست افرادی است که خود مسلمان نبوده‌اند و طبیعی است که درک آنان محدود به دیدگاه خاص خود بوده و نمی‌توانند آنچه‌ای که باید و شاید، حق مطلب را ادا نمایند. در بررسی قرآنها ترجمه شده به دست غیر مسلمانها رنگ و بوی مفاهیم و فرهنگ ادیان دیگر، بخوبی مشهود است.

تلاش در راه اشاعه فرهنگ و معارف اسلامی در سالهای اخیر (پس از پیروزی انقلاب اسلامی) ما را بر آن داشت تا با توجه به فقدان ترجمه‌ای دقیق از قرآن کریم در ممالک غیر اسلامی، دست به پژوهش و تألیف فرهنگ واژه‌های قرآن کریم به زبان انگلیسی بزنیم و به دلایل چندی این امر را ضروری دانسته و می‌دانیم: تحقیق بر روی ترجمه‌های قرآن کریم و همچنین فرهنگهای اصطلاحات اسلامی به زبان انگلیسی، این نکته را روشن ساخت که مترجمان و یا مؤلفان در آثار خود از دقت نظر کافی در معادل یابی برخوردار نبوده و به دلایل مختلف از ارائه معادل دقیق، عاجز بوده‌اند:

۱. عدم آشنایی کافی با فرهنگ قرآن، اسلام، مسیحیت
 ۲. عدم آشنایی کافی با زبان انگلیسی و عربی و ظرایف این دو زبان.
 ۳. عدم آشنایی کافی با زبان شناسی و نظریات جدید ترجمه شناسی و کاربرد آن در ترجمه به صورت عملی.
 ۴. در نظر نگرفتن وجوه معنایی متعدد واژه‌ها و آحاد معنایی هر واژه در مقایسه با معادل آن.
 ۵. انجام برگردان متن به صورت فردی.
- از این روی، در انجام این طرح پژوهشی بر آن شدیم تا با بهره جویی از همکاری صاحب نظران در زبانهای عربی و انگلیسی، معارف قرآنی، لغت و ترجمه سعی در جبران نواقص آثار صورت گرفته نماییم. این طرح جزء طرحهای بنیادی - کاربردی محسوب شده و می تواند به عنوان مرجع توسط مبلغان در امر تبلیغ و صدور فرهنگ اسلام و قرآن و توسط مترجمان در ترجمه کتابهای مذهبی، ادعیه و ... مورد استفاده علاقه مندان قرار گیرد.
- در تألیف «فرهنگ واژه‌های قرآن» با استفاده از منابع مختلف (تفاسیر، کتابهای لغت، و ...) وجوه معنایی هر واژه (آحاد معنایی آن) موارد کاربرد آن (اسم، فعل، صفت ...) همایش آن با لغات دیگر در قرآن را مشخص نموده، سپس به معادل یابی در زبان انگلیسی پرداخته می شود.
- در زمینه معادل یابی، ذکر نکات زیر ضروری است. برای واژه مورد نظر، ممکن است در زبان انگلیسی:
۱. معادل مناسب وجود داشته باشد.
 ۲. معادل شخصی وجود نداشته باشد.
 ۳. معادل موجود بار فرهنگی - مذهبی زبان مقصد را داشته و آن را القا نماید.
- با توجه به هر یک از نکات فوق و همچنین با توجه به آحاد معنایی هر واژه، معادل مناسب آن انتخاب شود. معادل یابی برای واژه‌های گروه اول، مشکلی به همراه نخواهد داشت. گروه دوم واژه‌های قرآنی آن دسته از لغات هستند که معادل آنان در زبان مقصد وجود نداشته و به اصطلاح خلاً واژگان وجود دارد. برای مقابله با این خلاً واژگان، اگر بخواهیم به توصیف و توضیح واژه‌ها متوسل شویم، چنانچه لغت از واژه‌های کلیدی باشد و یا این که بسامد آن در قرآن زیاد باشد، عملاً با به کارگیری معادل چند کلمه‌ای به زیبایی و انسجام ترجمه لطمه خواهیم زد و اگر بدون در نظر گرفتن بار معنایی واژه، معادل نامناسبی انتخاب کنیم، یقیناً دچار افت معنایی خواهیم شد. برای مثال می توان واژه‌های الزکاة، الجهاد، تیمم، الحج و نحس را نام برد. در این زمینه یا باید به جعل واژه در زبان مقصد اقدام نمود و یا از مکانیزمهای دیگری برای انتقال معانی و مفاهیم واژه استفاده کرد؛ کثلاً واژه الزکاة را مترجمان به **poor due** و یا **alms** ترجمه کرده‌اند. اگر به آحاد معنایی واژه الزکاة دقت کنیم:

مالیات شرعی

تکلیف شرعی

الزكاة	مصادیق زکات موارد مصرف زکات مجازات قانونی ندارد مجازاً در مورد علم، بدن... به کار می‌رود حد نصابی دارد که شامل افراد مستطیع می‌گردد
--------	---

poor due	مالیات شرعی تکلیف شرعی مصادیق زکات موارد مصرف زکات
alms	پول، لباس، غذا به افراد فقیر داده می‌شود

واژه‌های مذکور نمی‌توانند معادل مناسبی برای «الزکاة» باشند، زیرا فاقد آحاد معنایی آن هستند. از طرف دیگر، توضیحات ناقصی که گاه از سوی مترجمان ارائه می‌شود، خود باعث گمراهی خوانندگان می‌گردد.

گروه سوم از واژه‌های قرآن، شامل آن دسته از واژه‌هاست که معادل آنها در فرهنگ انگلیسی زبانان وجود دارد، اما دارای بار فرهنگی متفاوت با فرهنگ قرآن هستند. واژه‌هایی نظیر «برزخ»، «شهادت» و «توبه» که معادل آنها را عموماً در انگلیسی با بار فرهنگ مسیحیت به ترتیب:

Repentance: martyrdom: porgatory: قرار می‌دهند. حال اگر به وجوه معنایی واژه

«برزخ» در قرآن مراجعه کنیم، می‌بینیم معنای آن معادل حابل، مانع، فاصله و عالم برزخ است.

حایل «مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ يَلْتَقِيَانِ بَيْنَهُمَا بَرْزَخٌ لَّا يَبْغِيَانِ» الرحمن

۲۰ /

مانع «وَجَعَلَ بَيْنَهُمَا بَرْزَخًا وَحِجْرًا مَّحْجُورًا» الفرقان / ۵۳

عالم برزخ «وَمِنْ وَرَائِهِمْ بَرْزَخٌ إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ» المؤمنون / ۱۰۰

اگر واژه فوق را در معنای «عالم برزخ» در نظر بگیریم، اشاره به مکانی دارد که همه انسانها پس از مرگ وارد آن شده و بسته به شیوه زندگی خود در دنیا پاداش داده شده و یا مجازات خواهند شد. اگر در دنیا

اعمال نیک انجام داده باشند، متنعم خواهند بود و اگر گناهکار باشند، معذب. معادل «عالم برزخ» را در انگلیسی، بعضی **purgatory** ذکر نموده‌اند. این واژه با بار فرهنگ مسیحیت به معنای:

Purgatory : n. pl

1. often p. theol . a state or place in which in which in r. c. and other christian doctrine. Those have died in grace of God expiate their sins by suffering.

معادل انگلیسی آن در فرهنگ مسیحیت به مکانی اطلاق می‌گردد که گناهکاران به خاطر معاصی خود، در آن جا مجازات می‌شوند. در معنای فوق، جایی برای نیکوکاران وجود ندارد. حال اگر این واژه را معادل «عالم برزخ» قرار دهیم، به خاطر در نظر نگرفتن آحاد معنایی آن، افت معنایی خواهیم داشت. به عنوان مثالی دیگر می‌توان واژه «شهد» را ذکر کرد که جدای از صرف فعلی آن، به صورتهای مختلف در قرآن کریم به کار رفته و هر کدام معادل مناسب خود را می‌طلبند. (شهد، شاهد، شهود، شهید، الشهادة، مشهد، مشهود).

۱. «عَالَمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ أَنْتَ تَحْكُمُ بَيْنَ عِبَادِكَ فِي مَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ» زمر / ۴۶

جهان محسوس perceptible

۲. «فَشَهَادَةُ أَحَدِهِمْ أَرْبَعُ شَهَادَاتٍ بِاللَّهِ إِنَّهُ لَمِنَ الصَّادِقِينَ» نور / ۶

گواه (از نظر حقوقی) testimonies

۳. «شَهِدَ اللَّهُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَالْمَلَائِكَةُ وَأُولُو الْعِلْمِ» آل عمران / ۱۸

شاهد بودن to be a witness

۴. «فَمَنْ شَهِدَ مِنْكُمُ الشَّهْرَ فَلْيَصُمْهُ» بقره / ۱۸۵

درک - حضور داشتن to be present

۵. «فَأُولَئِكَ مَعَ الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيِّينَ وَالصِّدِّيقِينَ وَالشُّهَدَاءِ وَالصَّالِحِينَ» نساء / ۶۹

گواهان بر اعمال مردم

واژه «الشهداء» بنا به قول علامه طباطبایی، مؤلف تفسیر المیزان، به معنای گواهان بر اعمال مردم است. حال، حتی اگر واژه مذکور به معنای مصطلح آن در زبان فارسی «شهید» باشد، چنانکه در ترجمه‌های قرآن به انگلیسی به این معنا به کار رفته است، معادل انگلیسی آن به هیچ وجه دارای بار معنایی آن نیست.

الشهداء

کشته شدگان
مرگ جسمانی
حیات اخروی
در راه رضای خدا
از طریق جهاد
تقدس عمل
مرزوق بودن نزد خداوند
بدن شهید غسل و کفن ندارد
جهاد به منظور دفاع و با برقراری عدل و قسط

Martyr: 1. a person who chooses to suffer or die rather than give up faith or principles : person tortured or killed because of his belief.

2. a person suffers great pain or misery for a long time.

3. a person who assumes an attitude of self – sacrifice or suffering in order to arouse feelings of pity. Guilt. Etc. in others.

(webster dictionary)

با توجه به آحاد معنایی این واژه، این گونه استنباط می‌شود که **martyr** به فردی اطلاق می‌گردد که در راه عقیده و اصول اعتقادی خود شکنجه و یا کشته شود. فردی که رنج و سختی بسیاری را برای مدتی طولانی تحمل می‌کند و نهایتاً به فردی اطلاق می‌شود که با ایثار و تحمل سختیها سعی در ایجاد احساس السوزی و گناه در دیگران دارد. جالب این جاست که برای اشاره به شهدای مذهبی از واژه **religious martyrs** و شهدای مسیحیت از **christian martyrs** استفاده شده است.

از سوی دیگر، پاره‌ای از واژه‌های قرآن که در آیات مختلف، دارای وجوه معنایی متفاوتی هستند، توسط بعضی مترجمان با عنایت به تنها یک وجه معنایی آن ترجمه گردیده است. از جمله مواردی که در این طرح مد نظر قرار می‌گیرد، توجه به ابعاد معنایی یک واژه است. برای مثال واژه «معروف» را در این جا مورد بررسی قرار می‌دهیم:

۱. « يَا نِسَاءَ النَّبِيِّ لَسْتُنَّ كَأَحَدٍ مِّنَ النِّسَاءِ إِنِ اتَّقَيْتُنَّ فَلَا تَخْضَعْنَ بِالْقَوْلِ فَيَطْمَعَ الَّذِي فِي قَلْبِهِ مَرَضٌ وَقُلْنَ

قَوْلًا مَّعْرُوفًا » احزاب / ۳۲

شیوه و نحوه سخن گفتن مناسب

honorable words A^۱

customary speech P^۲

۲. « وَإِذَا طَلَقْتُمُ النِّسَاءَ فَبَلِّغْنَ أَجَلَهُنَّ فَأُمْسِكُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ أَوْ سَرِّحُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ وَلَا تَمْسِكُوهُنَّ ضِرَارًا »

بقره / ۲۳۱

شایسته و پسندیده و درست

honorablely A.

in kindness P.

۳. « وَإِذَا طَلَقْتُمُ النِّسَاءَ فَبَلِّغْنَ أَجَلَهُنَّ فَلَا تَعْضُلُوهُنَّ أَنْ يَنْكِحْنَ أَزْوَاجَهُنَّ إِذَا تَرَاضَوْا بَيْنَهُمْ بِالْمَعْرُوفِ »

بقره / ۲۳۲

با رعایت مقررات شرعی

honorablely A.

in kindness P.

۴. « وَالْوَالِدَاتُ يُرْضِعْنَ أَوْلَادَهُنَّ حَوْلَيْنِ كَامِلَيْنِ لِمَنْ أَرَادَ أَنْ يُنِيمَ الرِّضَاعَةَ وَعَلَى الْمَوْلُودِ لَهُ رِزْقُهُنَّ

بقره / ۲۳۳

وَكِسْوَتُهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ »

در حد متعارف

honorablely A.

seemly manner P.

۵. « يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا يَحِلُّ لَكُمْ أَنْ تَرِثُوا النِّسَاءَ كَرِهًا وَلَا تَعْضُلُوهُنَّ لِتَذْهَبُوا بِبَعْضِ مَا

نساء / ۱۹۰

آتَيْتُمُوهُنَّ إِلَّا أَنْ يَأْتِيَنَّ بِفَاحِشَةٍ مُبِينَةٍ وَعَاشِرُوهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ »

معاشرتی که از نظر مردان شناخته شده و بین آنان متداول است

honorablely A.

in kindness P.

۶. « وَإِنْ أَرَدْتُمْ أَنْ تَسْتَرْضِعُوا أَوْلَادَكُمْ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِذَا سَلَّمْتُمْ مَا آتَيْتُم بِالْمَعْرُوفِ » بقره / ۲۳۳

honorablely A.

in kindness P.

۷. « وَالْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ يَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ ... »

توبه / ۷۲-۷۱

bid to honor A.

enjoin the right p.

۱ . Arberrby the Quran Interpreted . A

۲ . pickthall the Glorious Quran.

باعدم توجه به وجوه معنایی متفاوت واژه « المعروف » در قرآن مجید ، مترجمان اکثر این واژه را به یک معنا ترجمه کرده اند. واژه های **kindness, honorably** به ترتیب در فرهنگ لغت **Webster** به صورت زیر آمده است:

honorable: 1. worth of being honored. 2. having or showing a sense of right or wrong charactized by honesty and integrity upright. 3. bringing honor to the owner or door. 4. doing honor accompanied with marks of respect.

kindness: (n) the state quality or habit of being kind.

kind: sympathrtic friendly gentle tenderhearted generous.

همچنانکه مشاهده می کنیم ، عدم توجه به وجوه معنایی واژه مذکور و متن آیه ای که این واژه در آن استعمال گردیده است، موجب شده تا تقریباً در تمامی آیات این واژه به یک معنا و با یک واژه بیان گردد.

روش پژوهشی طرح

در مرحله اول، ابتدا واژه های قرآن براساس معنا و اهمیت آن در درک مفهوم آیه انتخاب می شوند. لذا بسامد واژه، تأثیری در انتخاب آن ندارد. در این مرحله از انتخاب کلمات ربط، حروف، کلمات استفهام و صورتهای صرف شده فعلی در صورتی که تغییر معنایی ایجاد نشود، خودداری می گردد^۳. پس از واژه های انتخابی در کتابهای تفسیر و لغت ، تجزیه و تحلیل آنها آغاز می شود. وجوه معنایی هر واژه، آحاد معنایی، مشتقات، همایش آن با واژه های دیگر مشخص می گردد . واطلاعات لازم در مورد پیش تصورات موجود در واژه، معنای لغوی ، معنای تلویحی، معنای ارجاعی، معنای همایشی، لغات مترادف و متضاد و... جمع آوری می شود. در مرحله بعدی، آحاد معنایی واژه ها با آحاد معنایی معادل‌های موجود آن در زبان انگلیسی مقابله شده، چنانچه از گروه اول واژه ها باشد، طبعاً مشکلی ایجاد نمی شود . در مورد گروههای دوم و سوم نیز با توجه به روشهای پیشرفته موجود در ترجمه شناسی، ترجمه و زبان شناسی ، نسبت به یافتن معادل آنها اقدام می شود.

در مورد هر واژه اطلاعات زیر ارائه می شود:

۱. خود واژه به زبان عربی؛
۲. تلفظ واژه؛
۳. نوع کلمه؛
۴. معادل و یا معادل آن همراه با شاهد و یا شواهدی از قرآن کریم با ذکر سوره و آیه؛

۳. واژه ها در این فرهنگ لغت ، به همان ترکیب و صورتی است که در آیات قرآنی آمده اند. لغاتی که از یک ریشه مشتق شده اند و به اشکال مختلف درآمده اند ، در ذیل ماده اصلی ریشه خود براساس کتاب «المعجم المفهرس لالفاظ القرآن الکریم» تنظیم می گردد.

۵. همایش آن با کلمات دیگر؛

۶. لغات مترادف و متضاد (در صورت موجود بودن).

امید است که با یاری ایزد منان، این امر خطیر هرچه سریعتر و با دقتی هرچه بیشتر به پایان رسد.
